

Resumé

Diplomová práce zabývá barokním světem a člověkem. Klade otázky, co bylo pro člověka a vnímání a prožívání jeho světa určující. Pro baroko byla představa Boha základní představou, která určovala jeho myšlenkový svět. Hmotný svět není ale něčím okrajovým, skrze hmotný svět usiluje o proniknutí do jiného světa, k transcendenci. Baroko usiluje o maximalizaci, vystupňování, dosažení až k nadzemskému. Kořeny lze podle Zdeňka Kalisty hledat až na Kostnickém koncilu ve vystoupení Husově, které následně podněcuje evropskou inteligenci k zabývání se metafyzickými hodnotami; dále pak kniha francouzského kardinála Pierre d'Ailly s titulem *Imago mundi*, která byla podněcujícím momentem pro Kolumbovu objevitelskou cestu. Pronikání do zámoří se odrazilo v duchovních dějinách doby - byl to jakýsi průlom do nekonečna.

Baroko proniká skrze tento svět do jiného světa, světa metafyzického, přičemž je určující právě ona touha po nekonečnosti, věčnosti. Protiklady hmotného a duchovního, zemského a nadzemského, času a věčnosti, konečného a nekonečného vyvolávají napětí, které zároveň tyto paradoxy udržuje dohromady. „Barok je charakterizován především velkým vnitřním napětím, jež tyto paradoxy probouzejí v jeho člověku.“¹ Můžeme to sledovat v barokním prostoru, senzualitě, pohybu, čase.

Ptáme-li se po stopách baroka v dnešním světě, „je třeba soustředit se plněji k oněm dominantám, [...] k základním rysům charakterizujícím jeho duchovou tvářnost, a ptát se, v jakém vztahu jsou tyto dominanty k dominantám, které určují duchovou tvářnost naší doby.“² Nejužší paralelu mezi barokem a současností představuje zmíněné napětí. Toto napětí stále více vystupuje do popředí v životě současného člověka, kdy překonává hranice, jeho poznání postupuje dál a dál, stále se mu jakoby otevírají nové světy s neskýtanými možnostmi, přesto přitom naráží na nepochopitelné. V tomto prostoru reálného a ireálného, poznaného a nepochopitelného, které na sebe navzájem narážejí, vzniká a je neustále přítomno zmíněné napětí.

¹ Kalista 2005, s. 159.

² Kalista, 2005, s. 180.